

Cím: Egyedül

(Hibásan regisztrált címe: Cím nélkül)

A szerző neve: Moldován Katalin

Intézmény, kar: Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Bölcsészettudományi

és Művészeti Kar

Szak, specializáció: Osztatlan Rajz- és vizuáliskultúra- tanár, média-, mozgókép- és kommunikációtanár

Témavezető neve, tudományos fokozata, beosztása: Kótai Tamás, egyetemi docens

A mű elméleti háttere

Az „Egyedül” címet viselő linónyomatom a 2021-ben megvédett „Mentális zavarok és művészet kapcsolata” című szakdolgozatom és a hozzá kapcsolódó diplomamunkám egy továbbgondolt folytatása. Mindig is foglalkoztatott a mentális zavarral élők világa, hogy miként tudnánk megérteni őket, hogyan teremthetnénk kapcsolatot velük mikor ők a tudat szintjén egy teljesen más síkon mozognak, ám mégis ugyanabban a fizikai valóságban, mint mi. Mint említettem, ez egy korábbi munkám továbbgondolása, így az akkor feldolgozott három mentális zavart vettem most is alapul: A skizofréniát, a disszociatív identitás zavart és a borderline szindrómát. Jelen esetben igyekeztem a három zavar közös pontjaira építkezni, ami nem más, minthogy az érintettek sohasem lehetnek egyedül, hiszen az elméjükben folyton megbúvó és motoszkáló hang mindig velük marad, sokszor még a terápiás kezelések ellenére is. Eggyé

válnak velük a képzelt személyiségek, melyeket egy-egy trauma során hasítottak le önmagukból a védekezési mechanizmus miatt a disszociatív identitászavar esetében vagy épp a valótlan hangok, amelyek cselekvésre késztetik őket vagy csak nem hagyják nyugodni az egyéneket már-már összeforr velük a skizofrénia esetében. Vagy épp a borderline szindrómával szenvedők körében bár teljesen másként értelmezhető a több személyiség, mégis, mintha különböző személyek laknának egy testben. Ezt a közös pontot ragadtam meg és ábrázoltam vizuálisan.

Ám jogosan merülhet fel a kérdés, hogy akkor mégis miért „Egyedül” lett az alkotás címe. Nem véletlen, hiszen ezek a személyek mindennek ellenére mégis egyedül vannak, a világ nem tudja megérteni és befogadni őket, a legnagyobb igyekezet ellenére sem. Valójában sohasem tudnak igazán kapcsolódni embertársaikkal, nincs olyan személy számukra, akiben a teljes megértés általi nyugalmat meglelhetnék. Minden igyekezet ellenére úgy gondolom, ha társaság is veszi őket körbe a lélek magánya miatt mindig is egyedül lesznek, akkor is ha ők ennek adott esetben nincsenek is tudatában.

A munkán három arc fedezhető fel, mintha egy testből nőnének ki, a három korábban említett mentális zavart hivatva ábrázolni, ám a nyomat alsó részén egy negyediket is felfedezhetünk, a valódi ént kívántam általa szimbolizálni, akit a kételyek, a felé hatalmasodó problémák elnyomnak. Három kéz illetve két láb, valamint egy elnagyolt, arányok betartására nem törekvő testmegjelölés is ábrázolásra került, ezen részletekkel szintén a korábban említettekre igyekeztem ráerősíteni.

Technikai megoldások és munkafolyamat

A téma komolyságából adódóan nem is volt kérdés számomra, hogy mindenképp nagy méretben gondolkozok, a fentiekben említett problémák felénk (vagy épp az érintett zavarral küzdők felé) hatalmasodna. A nyomatom mérete 140x220 cm, a nyomó dúc mérete pedig 120x180 cm. A mérettel olyan hatás elérésére törekedtem, hogyha előtte áll a néző, akkor kellemetlen, akár frusztráló érzés uralkodjon el rajta. A részletgazdagság miatt közelről nem is láthatjuk át a teljes képet, talán még az sem derül ki, mit is ábrázol, csak abban az esetben, ha távolabbról szemléljük azt, pont mint a mentális zavarok esetében. Ha átvitt értelemben nem lépünk kellően távol az érintett személytől, valószínűleg nem is érthetjük meg őt igazán, vagy ha nem tartunk kellő távolságot tőle, akkor mi magunk is a személyiségük áldozatává válhatunk bizonyos értelemben.

Technikai szempontból a linóleummetszet mellett döntöttem, hiszen ez a technika lehetővé tette, hogy könnyedén alakíthassam a formát, vékony és vastag vonalakat felváltva jelenítsek meg, ahol szükségesnek éreztem tömeget adjak, ahol nem ott teljesen szellősre hagyjam. Azzal, hogy néhol átsejlik a kimetszett rész is plusz volumen adására törekedtem.

Vonalhasználat tekintetében lehetőségeimhez mérten próbáltam kerülni a merev vonalakat, minél lazábbra hagyva, nem szerettem volna keretbe szorítani a megjelenített formákat, hiszen a mentális zavarok, vagy épp az abban szenvedők is nehezen behatárolhatóak. A határozatlanságot, bizonytalanságot kívántam tükrözni. Éppen ezért nem is készült előzetes vázlat a munkához. A linó felületére rajzoltam fel szénrel a képet, majd fixáló spré segítségével rögzítettem, hogy ne kenődjön el a metszés során és rögtön ezt követően metszettem ki a formákat majd nyomtattam le vízbázisú nyomófesték segítségével, miután hengerrel felfestékeztem a felületet. A nyomat méretéből adódóan nem tudtam nyomdagépet használni, így földre fektetve kanál segítségével súroltam át a felületet, hogy a festék a dúcra a lapra kerüljön. Ebből adódóan vannak grafikai szempontból hibás részletek, viszont úgy érzem az összképen nem ront és a mű elméleti háttérét figyelembe véve talán még hozzá is ad, a néhol felfedezhető úgynevezett szakaszosság, ahol nem teljesen homogén a felület.

A színhasználat során az egyszerűségekre törekedtem és, hogy minél kontrasztosabb végeredményt kapjak, így fehér alapra feketével nyomtattam. A végleteket is szerettem volna belevinni a munkába, amelyet e két árnyalat képvisel, ahogyan a valóságot és a zavarral élők tudatában lévő másállapotot szerintem ábrázolni lehet. Bár nem fehér és fekete minden az adott témakör esetében, hiszen rengeteg átmenet és skála határozza meg az adott személy bizonyos mentális zavarban szenvedésének fokozatát, úgy a munkámon apróbb részletek, ha távolabbról szemléljük szürkének tűnhetnek. Ilyen például a kezek esetében az ujjaknál vagy a láb részletei, azt is tükrözve, hogy miként tudja kézben tartani az adott személy a sorsát, mennyire tud megbirkózni mindazzal, ami neki adatott. Vagy épp a környezete mennyire tudja ezt kezelni, vagy egyáltalán tudja-e.